

בעזרת ה' יתברך

ספר  
מגדל נאה

פרשת קדושים  
(תשפ"ב)

מאת  
נפתלי אהרן וקשטיין



## פרשת קדושים

והנה, על פי הדרש של "מחול לו", נמלא, שחסר האות ו' בתיבת "מחללו". ונראה לומר, על פי דרשת המדרש על תיבת "שבתותי", שהאות ו' שנחסרה ממנה, רומזת על ששת ימי המעשה. ומעתה אם כן, יש לומר גם כאן, שהכוונה היא על מחילת עוונותיו, על כל אשר חטא בששת ימי המעשה, ואשר הם לו כמסך המבדיל, המונע מהחוטא להרגיש טעם קדושת השבת. ועל כן מוחלים לו על כך, אם הוא שומר שבת כראוי.

ונמצא, שכל מה שהיה חסר לו ב"שמירת" התורה והמלות בו' ימי המעשה, הכל נמחל לו. ודבר זה נרמז בתיבת "תשמרו", חסר ו', שכל מה שלא "שמר" בו' ימי המעשה, נחשב לו מעתה כאילו "שמר" עליהם כראוי.

\* \* \*

ואגב, דרשת ה"פרקי דרבי אליעזר" על "מחללו", דהיינו, "מחול לו", מלאנו רבות בדברי חז"ל. וכן אמרו בגמרא (שבת 97 ק"ח ע"ב), "אמר ר' חייא בר אבא אמר רבי יוחנן, כל המשמר שבת כהלכתו, אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש, מוחלים לו, שנאמר (ישעי' נ"ז ב'), אשרי אנוש יעשה זאת וגו', שומר שבת מחללו, אל תקרי מחללו, אלא מחול לו".

ואת שבתותי תשמורו אני ה' אלקיכם, (ויקרא י"ט ג' וכן שמות ל"א י"ג ולהלן י"ט ל'). הנה, שתי תיבות אלו, כתובים חסר בתורה. "שבתתי", ו"תשמרו". ואמרו במדרש (מדרש "חסרות ויתרות" שמות ע"ז), "כל תיבות שבתתי הכתובים בתורה (ולא בנו"כ), כתובים חסר אות ו', מה הטעם, אלא, משום שכל מי שמקבל עליו עולה של שבת קודש, מעבירין ממנו כל הטרחות של ששת (ו') ימי בראשית", ע"כ. ברם, בדברי המדרש הלזה, לא מלאנו נתינת טעם על תיבת "תשמרו", מדוע כתובה גם היא חסר ו', כי אם על תיבת "שבתתי" בלבד.

ונראה לתת טעם גם לזה, בס"ד, ובהקדם מה ששנינו ב"פרקי דרבי אליעזר" (פרק י"ט), "מכאן אמרו, כל המצריך ומקדש על היין בלילי שבתות, מאריכים לו ימיו בעולם הזה, ולעולם הבא, שנאמר, כי בי ירבו ימיה, בעולם הזה ולעולם הבא, ויוסיפו לך שנות חיים, לעתיד לבא". ועוד אמרו שם, "שבעה ימים ברא הקב"ה, ומכוסם לא בחר אלא יום השביעי, שנאמר (בראשית ב' ג'), ויברך אלקים את יום השביעי, שכל מי שמשמר את השבת, אשריו בעולם הזה, ואשריו בעולם הבא, שנאמר (ישעי' נ"ז ב'), אשרי אנוש יעשה זאת, וכן אדם יחזיק בה, שומר שבת מחללו, אל תקרי מחללו, אלא מחול לו על כל פשעיו". ע"כ.

ובדרך רמז יש להעמיס דבר זה בדברי הפייטן, בזמר "כל מהקדש שביעי כראוי לו, כל שומר שבת קלה מחללו, שכרו הרבה מאוד, על פי פעלו". כלומר, שכרו הוא מחילת עוונותיו, וכפי ה"פועל" היוצא מתיבת "מחללו", דהיינו, "מחול לו", וכאמור.

\* \* \*

ועוד נראה לבאר ולתת טעם נכון בס"ד על חסרון האות ו' בתיבת "תשמורו". ובהקדם, מה שמאלנו פעמים רבות בדברי חז"ל בגמרא ובמדרשים, שכל מקום שנאמר "תשמרו", או "ושמרתם", וכדומה, הרי "זו המסנה", (קידושין דף ל"ז ע"א ועוד). וכמו שפירש רש"י, שה"מסנה" מביאה לידי "מעשה". ומכאן, שהתיבות אשר הם משורש האותיות "שמר", רומזים על לימוד ושינון התורה.

ובזאתה יש לפרש בדרך רמז בס"ד גם כאן, בפסוק "ואת שבתותי תשמורו", שתיבת "תשמורו" כתיב חסר ו', "תשמרו", להורות לנו, שבכל אותם דברי התורה שנתייגע בהם בו' ימי המעשה, ואשר לא עלתה בידו להבינם, מובטח לו שיוכל עתה להשיג אותם ולהבינם, וגם לדעת ולזכור אותם כראוי, אם ישוּב ללמוד אותם שוב שנית ביום השבת קודש.

\* \* \*

ובזה נראה לפרש בס"ד את דברי חכמינו ז"ל במדרש (בראשית רבה י"א א'), על הפסוק (בראשית ז' ג') "ויברך אלקים את יום השביעי ויקדש אותו", וז"ל, "כתיב (משלי י' כ"ב) ברכת ה' היא תעשירי, ולא יוסיף עלב עמה, ברכת ה' היא תעשירי, זו יום השבת, שנאמר, ויברך אלקים את יום השביעי". ע"כ. שכן, עיקר ברכת העשירות, היא העשירות בחורה. והיינו, כאמור, שהלימוד שלומד ביום שבת

קודש, יש בו ברכה מיוחדת, ומובטח לו שיוכל להשיג אותם עתה ולהבינם כראוי, וכאמור.

\* \* \*

ועוד נראה לפרש על פי דברינו עד כה בס"ד, מה שנאמרו חכמינו ז"ל בגמרא (שבת קי"ח ע"ב), "אמר רב יהודה אמר רב, כל המענג את השבת, נותנים לו משאלות לבו, שנאמר (תהלים ל"ז ד'), והתענג על ה' ויתן לך משאלות לבך, עונג זה, אינו יודע מהו, כשהוא אומר (ישעי' נ"ח י"ג) וקראת לשבת עונג, הוי אומר, זה עונג שבת". ע"כ.

ועוד אמרו שם חכמינו ז"ל (שבת דף קי"ח ע"א), "אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי, כל המענג את השבת, נותנים לו נחלה בלי מצרים, שנאמר (ישעי' נ"ח י"ד), "אז תתענג על ה', והרכבתיך על צמתי ארץ, והאכלתיך נחלת יעקב אביך". ע"כ.

והנה, הרי ידוע מספרי המקובלים, ש"יעקב" רומז ל"תורה", ופעל זה אמרו (הענין דף ה' ע"ב) "יעקב אבינו לא מת", כי התורה היא נחית, ודברי התורה נחיים וקיימים לעולמי עדי, (ובכך הרחבנו רבות במקור הדברים, וגם לרבות ראיות נפלאות לדבריהם, ואין כאן המקום לפורטם). ומעתה אם כן, ניתן לפרש בס"ד בדרך רמז, שזו היא הבטחת "נחלת יעקב" לכל השומר שבת כראוי. כלומר, שמובטח לו שהוא זוכה להבין עתה כראוי את אותם דברי התורה שלא הבין אותם בשעת ימי המעשה, וכנ"ל.

\* \* \*

ועוד נראה לבאר ולתת טעם נכון בס"ד על חסרון האות ו' בתיבת "תשמורו". ובהקדם, מה שמאלנו בספרי רבותינו הק' זי"ע, שהשומר שבת כראוי, זוכה להרגיש

אהבת ה' וקרבתו, גם אם לא השיג אותו בששת ימי המעשה.

ובך מלאנו בכתבי הרה"ק בעל "בני יששכר" זי"ע, שכל השומר שבת קודש כהלכתה, זוכה לבוא לאהבת השי"ת כליווי התורה ממש, ונתקיים בו מקרא שכתוב "ואהבת את ה' חלקיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך". ואמר, שדבר זה מרומז בתיבת "שבת" עלמה, שכן, תיבה זו עולה בגימטריא (הש"ב) כמנין תשעת התיבות הללו, "אהבה בכל לב, אהבה בכל נפש, אהבה בכל מאד" (הש"ב), חושבנא דין כחושבנא דין. עד כאן תורף דבריו הק'.

**אמור** מעתה, על פי כל האמור עד הנה, שכל השומר שבת קודש כראוי, זוכה לכל אותם הדברים שנתייגע בהם בימות החול, ולא השיג אותם כראוי. וכלול בהם, כל משאלות לבו, וכאמור למעלה. הן בטרדת הפרנסה, שזוכה לזכרת עשירות. והן בהבנת התורה, ובזכירתה. וכן מתברך, באהבת ה' יתברך, במחילת עוונות, באריכות ימים, בעולם הבא. והשומר שבת כראוי, זוכה לכל זה, מכח ברכת ה' השורה על יום השבת קודש, וכאמור.

**ובעתה** נראה לפרש בס"ד, שכל יסודם ועיקרם של הברכות המיוחדות הללו, מקורם טהור בפסוקים אלו שנאמר בהם "את שבתותי תשמורו", כאשר ב' התיבות הללו, "שבתותי", ו"תשמורו", כתובים שניהם חסר ו', "שבתתי", ו"תשמרו", וכנזכר בראש דברינו. דהיינו, שכל מה שהיה "חסר" לו בו ימי המעשה, יושלם לו עתה ביום השבת קודש, ויתברך בהם מעלם זכות "שמירת" השבת.

\* \* \*

**ואת** שבתותי תשמורו אני ה' חלקיכם, (ויקרא י"ט ג'). הנה, כבר הזכרנו למעלה את

דברי חכמינו ז"ל, שכל מקום שנאמר "תשמרו", או "ושמרתם", וכדומה, הרי "זו המעשה". עיין שם. ומעתה אם כן יש לפרש גם כאן, בפסוק "את שבתותי תשמורו", שנרמז בזה על לימוד ושינון התורה ביום שבת קודש.

**ובזה** יש לפרש מקרא שכתוב (שמות ל"ד כ"א), "ששת ימים תעבוד, וביום השביעי תשבות, בחריש ובקליר תשבות". ולכאורה יש לדייק בפסוק זה הרבה. ראשית, מדוע נכפלה שם תיבת "תשבות". ועוד, שלכאורה היה מדוייק יותר לכתוב "מחריש ומקליר תשבות".

**ברב**, נראה לפרש בדרך רמז בעזרת השי"ת כך. "ששת ימים תעבוד", בלימוד התורה. "וביום השביעי תשבות", ממלאכה זו. ומה תעשה בה, "בחריש ובקליר תשבות". כלומר, שעל ידי החרישה והקלירה בתורה, תשבות ממלאכה. והיינו, שיחזור על לימודו, והוא, על פי שהמשילו חז"ל (פנהדרין 97 ע"ט ע"א ועוד) את "הלומד ואינו חוזר", שהוא "חורע ואינו קורר".

**והגה**, הרי עיקר זכירת הלימוד, הוא על ידי ה"חזרה". ועל פי זה יש לרמז בס"ד בדברי הפייטן בזמירות לשבת קודש, בזמר "כל מקדש שביעי", במה שנאמר שם "זכרו תורת משה במלות שבת גרוסה". וכך יש לפרש בדרך רמז. מה יעשה אדם על מנת שיקויים בו מקרא שכתוב (מלאכי ג' כ"ב) "זכרו תורת משה", וכיילד יזכה לזכור את לימודיו. העלה היא, על ידי ה"חזרה" שחוזר על לימודיו ביום שבת קודש, דהיינו, על ידי שיקיים "במלות שבת גרוסה". והוא, כאמור, שכאשר הוא חוזר ומשנן את לימודו ביום שבת קודש, וגורם אותם אז שוב ושוב, אזי מובטח לו שיזכור על ידי זה כראוי את כל מה שלמד בששת ימי המעשה.